

definiție, toartă, iar borcanul nu. Formația este, prin urmare, inadecvată. Se impune în consecință termenul „borcan” ca prezentînd cel mai mare grad de adecvare, cu toate că borcanele — așa cum le cunoaștem actualmente — sînt confecționate din sticlă, în vreme ce cele despre care este vorba în limbajul arheologiei sînt din ceramică. În realitate, ceea ce este determinant în mecanismul de denumire a obiectelor de veselă nu este atît materialul din care sînt confecționate — acesta a fost cel mai schimbător în decursul timpului — cît forma și funcționalitatea lor care în linii mari a rămas aceeași din comuna primitivă și pînă astăzi.

Pentru „controlul vocabularului” soluția ni se pare a fi elaborarea și publicarea, de către colective de muzeografi, arheologi sau cercetători, a unor tezaure de termeni-descriptori pentru fiecare din disciplinele în care se manifestă fenomene terminologice similare. Aceste tezaure de termeni ar urma să fie supuse dezbaterii pentru ca apoi, conștințite, să fie impuse ca atare tuturor specialiștilor.

Numai după recunoașterea de comun acord a unor asemenea consensuri vom putea trece propriu-zis la prelucrări mai mult sau mai puțin perfecționate. Problema elaborării unor asemenea instrumente terminologice — a unor limbaje științifice adecvate muncii de evidență a patrimoniului cultural național — nu poate fi rezolvată decît prin colaborarea unui număr larg de specialiști.

În acest sens mă asociez tuturor celor care, aici de față, au susținut importanța conlucrării și interdisciplinarității.

GHEORGHE DINUȚA

**Muzeul județean Ilfov —
Oficiul județean pentru
patrimoniul cultural național**

Doresc să mulțumesc în primul rînd Muzeului Deltei Dunării din Tulcea care ne-a oferit posibilitatea de a participa la această consfătuire de anvergură care pune în discuție problemele metodologiei evidenței bunurilor de patrimoniu cultural național și întocmirii unor instrumente de lucru, inclusiv a unor vocabulare controlate utile unor ulterioare prelucrări informaționale.

Înainte de a mă înscrie cu o comunicare pe tema unor vocabulare controlate dintr-un domeniu atît de important al culturii populare cum este cel ocupațional (înțelegînd prin aceasta, atît ocupațiile cît și meșteșugurile tradiționale populare), am consultat o serie de etnografi, specialiști în materie. Din informațiile obținute, am înțeles că astfel de preocupări nu prea au existat pînă acum la noi. Ca muzeograf etnograf aflat, ca să zic așa, „în cea de a doua vîrstă a tinereții” dar destul de „tînăr” în activitatea pe care o desfășor în calitate de etnograf al Oficiului pentru patrimoniul cultural național al județului Ilfov, vă declar sincer că Legea ocrotirii patrimoniului cultural național din Republica

Socialistă România a constituit și pentru mine o adevărată revoluție în gândire. Această lege, împreună cu hotărârile și decretele adoptate în vederea aplicării în practică a prevederilor ei, pune pe o bază nouă cercetarea, evidența și valorificarea întregului patrimoniu cultural și artistic al patriei noastre.

Referindu-mă la comunicarea ținută astăzi, fără a repeta cele expuse în ea, am considerat-o ca o încercare modestă de a elabora câteva principii ale întocmirii unui vocabular controlat pe domeniul cel mai vast al culturii materiale populare cum este cel ocupațional, bazându-mă pe rezultatele cercetărilor efectuate pînă acum în județul Ilfov și pe experiența acumulată în valorificarea acestor cercetări.

Drept să spun, în domeniul etnografiei, au fost unele preocupări de a explica anumiți termeni locali sau zonali, mai mult de ordin etnolingvistic, cum au făcut o serie de cunoscuți cercetători etnografi și folcloriști ca Ovid Densusianu, Romulus Vuia, Ion Chelcea, Romulus Vulcănescu, Ion Vlăduțiu etc. În unele lucrările au fost întocmite și anumite glosare cu denumiri și termeni, ceea ce, desigur, considerăm un lucru bun. Totodată, trebuie să amintesc că, în prezent, mulți cercetători etnografi, fie în cadrul unor muzee, fie în cadrul unor institute de profil, descoperă o serie întreagă de valori, identifică o serie de denumiri și termeni locali, și, mai ales în cadrul unor comunicări prezentate la diferite sesiuni științifice, vehiculează cu toate denumirile și termenii deodată, fără a explica de ce un obiect are mai multe denumiri.

În această direcție am considera necesar să canalizăm preocuparea întocmirii de vocabulare controlate, care să constituie un instrument indispensabil de lucru în întocmirea unor repertorii și cataloage, dar, mai ales, în întreaga noastră activitate pe linia evidenței centralizate a patrimoniului cultural național. Bineînțeles că asupra acestei probleme trebuie însă să mai gîndim, cu atît mai mult cu cît dorim ca aceste vocabulare să fie cît mai eficiente în ușurarea activității de repertoriere și catalogare.

În altă ordine de idei, m-aș referi la prevederile legii cu privire la bunurile aflate la deținătorii particulari. Bazîndu-mă pe experiența din județul Ilfov, consider că, dacă la un deținător particular descoperim o ladă de zestre sau o frumoasă piesă de costum popular tradițional, care întrunesc criteriile prevăzute de lege, se impune achiziționarea imediată și includerea acestora în patrimoniul muzeului. Cu alte cuvinte, consider inoperantă evidența în domeniul etnografiei a bunurilor aflate în posesia particularilor din mediul rural.

În sfîrșit, aș dori, pe scurt, să mă refer la problema rezervațiilor culturale. Eu consider că, aceleași lucruri spuse cu privire la rezervațiile arheologice, sînt valabile și pentru alte categorii, ca de pildă rezervațiile arheologice, sînt valabile și pentru alte categorii, ca de pildă rezervațiile de arhitectură populară. În cazul județului Ilfov, cercetările noastre au scos la iveală existența unor construcții, adevărate monumente de arhitectură populară, case, dar mai ales pătule, porumbare, coșare etc., foarte valoroase atît din punct de vedere al tehnicii și mate-

rialului de construcție, cît și al stilului arhitectural. Mi-am pus întrebarea : ce facem cu ele ? Propunerea de a fi conservate „în situ“ a fost greu de pus în aplicare deocamdată, din considerente multiple.

Întrebarea pe care mi-am pus-o în repetate rînduri, rămîne în continuare valabilă. Ce facem cu aceste construcții ?

dr. RADU FLORESCU

**Centrul special pentru perfecționarea
cadrelor de pe lingă
Consiliul Culturii și Educației Socialiste**

Îmi permit să fac mai întii o precizare în legătură cu problema elaborării vocabularelor controlate.

Un tezaur de termeni, un vocabular normalizat — înseamnă, evident, limbaj științific epurat de sinonimii, omonimii etc. Este un fel de codificare. De altfel, în unele părți ale lumii astfel de vocabulare au primit chiar numele de „coduri“. Limbajul documentar, normalizat, controlat sau cum doriți să-l numiți, trebuie să respecte neapărat următoarea condiție : termenii incluși și utilizați se impun folosiți în mod omogen, consecvent și univoc. O asemenea performanță — care este realizarea unui vocabular controlat — și m-aș referi la unul deja propus aici — pentru ceramică în arheologie — nu poate fi asigurată decît printr-o analiză formală deosebit de riguroasă. O astfel de analiză implică descompunerea formei în atribute (material, tehnică, dimensiuni etc.) și apoi descrierea detaliilor semnificative apreciindu-se totodată frecvența posibilă pentru fiecare atribut pe baza unor marje de frecvență prestabilite. Literatura de specialitate mai recentă propune ca tipologiile să fie considerate tocmai în funcție de anumite date statistice, riguros calculate și nu în mod empiric, ca pînă acum, în funcție de părerile mai mult sau mai puțin bazate pe experiența practică a unuia sau altuia dintre specialiști. Cu alte cuvinte, orice denumire — termen — trebuie să conțină prin definiție o dată statistică. Nu este ușor, dar altfel nu cred că se poate.

Cu privire la evidența siturilor arheologice în baza fișei de topografie arheologică și cu ajutorul aerofotogrametriei, aș vrea să amintesc că Centrul special pentru perfecționarea cadrelor al Consiliului Culturii și Educației Socialiste a inițiat în acest sens un ciclu de cursuri. Chiar aici la Tulcea, în primăvara anului 1978 se va desfășura un curs de topografie clasică. Mai devreme sau mai tîrziu, în măsura în care ni se va oferi prilejul, îi vom putea învăța pe arheologii topografi din oficiile județene pentru patrimoniul cultural național și cîte ceva din tehnicile aerofotointerpretării. Aceasta este însă o problemă atît de dotare cît și de creare a unor condiții adecvate. Oricum, dezbaterea la care am fost invitat să particip este prin ea însăși o promisiune, drept pentru care vă mulțumesc.